

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΡΑΞΗ: "ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ"

Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας
& Θρησκευμάτων
Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

«Σχεδιασμός και ανάπτυξη εξεταστικών δοκιμασιών από απόσταση (κυρίως για ΑμεΑ)»

**ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΑ
(ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΜΕ ΜΕΡΙΚΗ Η ΟΛΙΚΗ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ)**

Σύνταξη: Κυριακή Σπανού	Επιμέλεια: Άννα Κοκκινίδου	Υπεύθυνοι Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου Μαρία Δημητρακοπούλου Κυριακή Σπανού Δημήτριος Τζιμώκας
-----------------------------------	--------------------------------------	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Εισαγωγικά

Κώφωση είναι η ποικίλου βαθμού απώλεια της ακουστικής οξύτητας. Ολική κώφωση είναι η κατάσταση στην οποία η ακουστική ικανότητα έχει ελαττωθεί κατά 80 db στο καλύτερο αυτί. Ανάλογα με το ανατομικό στοιχείο του αυτιού που έχει προσβληθεί, διαχωρίζεται σε βαρηκοΐα αγωγιμότητας (75%), νευροαισθητηριακή (20%) και μικτή (5%). Προβλήματα απώλειας ακοής εμφανίζονται περίπου σε ένα 4 – 5% του πληθυσμού, ενώ 1/1000 παιδιά θα εμφανίσει βαριάς μορφής βαρηκοΐα ή και κώφωση. Στα πρόωρα η συχνότητα είναι 1 – 3%. Η απώλεια ακοής είναι μια κατάσταση που είτε μπορεί να υπάρχει εκ γενετής είτε μπορεί να συμβεί σε οποιαδήποτε ηλικία του ατόμου και ποικίλει από ήπια ως ολική. Η προσαρμογή κάθε ατόμου στην κατάσταση αυτή διαφέρει ανάλογα με το βαθμό και το είδος της απώλειας ακοής, την ηλικία που ξεκίνησε, την υποστήριξη από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον, τη δυνατότητα πρόσβασης σε εργαλεία επικοινωνίας και τις ιδιαίτερες ικανότητες του κάθε ατόμου να αντιμετωπίζει την κατάστασή του.

Προκειμένου να δηλωθούν τα άτομα με κώφωση χρησιμοποιούνται οι όροι *βαρήκοος*, *κωφός*, *κωφάλαλος*. Την ποικιλότητα αυτή την δικαιολογεί η μεγάλη ετερογένεια που παρουσιάζει η ομάδα των ατόμων με προβλήματα στην αίσθηση της ακοής, ενώ έχει σχέση και με το ποσοστό της υπολειμματικής ακοής, τον χρόνο εμφάνισης της κώφωσης και την ανάγκη ή μη εναλλακτικού τρόπου επικοινωνίας.

Ο όρος *βαρήκοος* δηλώνει αυτόν του οποίου η αίσθηση της ακοής λειτουργεί μεν, αλλά ελαττωματικά. Οι βαρήκοοι με πολλή προσπάθεια και κατάλληλη εκπαίδευση καταφέρνουν -με την ιδιαίτερη προφορά που τους διακρίνει- να αποδώσουν ως ένα σημείο τον έναρθρο λόγο. *Κωφός* είναι αυτός που δεν μπορεί να ακούσει, ώστε να εξυπηρετήσει τον εαυτό του με βάση τα ηχητικά ερεθίσματα. Οι κωφοί μπορεί να είναι προγλωσσικοί ή μεταγλωσσικοί. Οι προγλωσσικοί κωφοί έχουν χάσει την ακοή τους πριν την ανάπτυξη της γλώσσας, ενώ οι μεταγλωσσικοί έχασαν την αίσθηση της ακοής σε μεγαλύτερη ηλικία και αφού ήδη είχαν ακούσει και αναπτύξει τον προφορικό λόγο.

Οι δύο αυτοί τύποι κωφών είναι επόμενο να χαρακτηρίζονται και από εντελώς διαφορετικές επικοινωνιακές ανάγκες. Η λέξη *κωφάλαλος* δηλώνει τον κωφό από την γέννησή του ή τον προγλωσσικό κωφό. Σε αυτόν, το σύστημα του λόγου είναι μεν ικανό να λειτουργήσει, αλλά δεν μπορεί αυτόματα να μάθει τον προφορικό λόγο. Στο σημείο αυτό είναι ανάγκη να αναφερθεί, πως ως γλώσσα δεν πρέπει να εννοούμε αποκλειστικά το φωνούμενο λόγο των ακουόντων, αφού οι κωφοί έχουν τον δικό τους λόγο, έχουν το δικό τους μέσο έκφρασης, που είναι η οπτικοκινητική γλώσσα των νευμάτων. Για τη γλώσσα των κωφών έχουν προταθεί διάφοροι όροι όπως: Σύστημα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ελληνικών Νευμάτων, Νοηματική Γλώσσα, Κινηματική Γλώσσα. Στην τελευταία νομοθετική ρύθμιση για την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (2817/2000), ο νομοθέτης χρησιμοποιεί έναν συγκερασμό των παραπάνω προτάσεων και αναφέρεται στη γλώσσα των κωφών με τον όρο Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ).

1.1 Διαβάθμιση κώφωσης

Φυσιολογική ακοή	-10 ως 15 dB
Ελαφρά απώλεια ακοής	16 ως 25 dB
Ήπια απώλεια ακοής	26 ως 40 dB
Μέτρια απώλεια ακοής	41 ως 55 dB
Ελαφρώς σοβαρή απώλεια ακοής	56 ως 70 dB
Σοβαρή απώλεια ακοής	71 ως 90 dB
Βαριά απώλεια ακοής	91 ως 120 dB
Κωφός	πάνω από 120 dB

Το decibel ως μονάδα μέτρησης του βαθμού απώλειας ακοής

Η ένταση του ήχου εκφράζει το πόσο δυνατός είναι ένας ήχος. Η μονάδα μέτρησης της έντασης του ήχου είναι το dB=decibel (ντεσιμπέλ). Στην ακουολογία χρησιμοποιούμε συνήθως το dB HL, όπου HL= hearing, level = επίπεδο ακοής.

Συμφωνούμε ότι:

0 dB HL είναι η ένταση του ήχου, που μόλις μπορεί να ακούσει ένας υγιής νεαρός ενήλικας.

25-30 dB HL είναι η ένταση του κοντινού ψιθύρου.

50-60 dB HL είναι η ένταση της φωνής σε μια συζήτηση, που γίνεται σε ήσυχο περιβάλλον με τους συνομιλητές να απέχουν λίγα μέτρα μεταξύ τους.

70 dB HL είναι η ένταση του ήχου σε ένα δρόμο με φυσιολογική κυκλοφορία.

80 dB HL είναι η ένταση του ήχου από ένα ξυπνητήρι.

90 dB HL είναι η ένταση ενός μπλέντερ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

110 dB HL και παραπάνω είναι η ένταση μιας ροκ συναυλίας ή ενός χώρου μουσικής διασκέδασης.

1.2. Σύντομη αναφορά στις επιπτώσεις των διαφόρων βαθμών βαρηκοΐας στην εκπαιδευτική διαδικασία

Φυσιολογική ακοή **0-15 dB HL**

Για έναν ενήλικα η φυσιολογική ακοή είναι <20 dB HL. Για ένα παιδί ωστόσο, το οποίο βρίσκεται στη διαδικασία της εκμάθησης της ομιλίας και της συσχέτισης των ήχων που ακούει με τις λέξεις που εκφέρονται υπάρχουν απαιτήσεις ακόμη καλύτερης ακοής και συνεπώς <15 dB HL.

Πολύ μικρή βαρηκοΐα **16-25 dB HL**

Σε αυτό το επίπεδο το παιδί μπορεί να δυσκολεύεται στην κατανόηση της ομιλίας, που εκφέρεται από κάποια απόσταση. Σε μια θορυβώδη τάξη το παιδί μπορεί να έχει προβλήματα συγκέντρωσης, εύκολης κόπωσης και απογοήτευσης ως συνέπεια της δυσκολίας κατανόησης.

Μικρή βαρηκοΐα **26-40 dB HL**

Ένα παιδί με βαρηκοΐα 30 dB HL μπορεί να χάνει έως και το 25-40% της ομιλίας όταν βρεθεί σε μια θορυβώδη τάξη και όταν υπάρχει απόσταση από τον ομιλητή-δάσκαλο. Πιθανώς να χάνονται και δυνατότητες παθητικής μάθησης από συζητήσεις των μεγάλων, που το παιδί θα μπορούσε να ακούει, αλλά τώρα ακούει σε μικρότερη ένταση. Σε βαρηκοΐα 35-40 dB HL, η οποία δεν αντιμετωπίζεται και μένει χωρίς θεραπεία, το παιδί μπορεί να χάνει έως και το 50% της ομιλίας στην τάξη. Πολλές φορές το παιδί φαίνεται να ονειροπολεί, να είναι αφηρημένο. Αν και ονομάζουμε τη βαρηκοΐα μικρή οι εκπαιδευτικές και κοινωνικές της συνέπειες είναι πολύ σημαντικές.

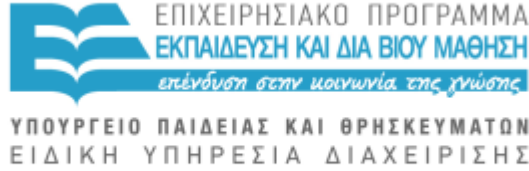
Μέση βαρηκοΐα **41-55 dB HL**

Σε απώλεια 50 dB μπορεί να χάνεται το 80% της ομιλίας στην τάξη. Επειδή το παιδί μπορεί να κατανοήσει την ομιλία πρόσωπο με πρόσωπο οι γονείς πολλές φορές υποτιμούν τη σοβαρότητα της κατάστασης. Η παραγωγή λόγου, το λεξιλόγιο, το συντακτικό, η συμμετοχή στην τάξη είναι περιορισμένα. Το παιδί εφαρμόζει άλλες προσαρμοστικές στρατηγικές, για να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις της εκπαίδευσης.

Μέση-σοβαρού βαθμού βαρηκοΐα **56-70 dB HL**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Έως και το 100% της ομιλίας στην τάξη μπορεί να χάνεται. Όλα όσα αναφέρθηκαν για τη μέση βαρηκοΐα είναι πιο έντονα. Η συζήτηση μπορεί να γίνει σε πολύ κοντινή απόσταση και με δυνατή φωνή.

Σοβαρή βαρηκοΐα 71-90 dB HL

Αν δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα (ακουστικά βαρηκοΐας ή/και κοχλιακά εμφυτεύματα), τότε ή δεν θα αναπτυχθεί η δυνατότητα ομιλίας ή θα παρουσιάζει πολύ σοβαρά προβλήματα.

Πολύ σοβαρή βαρηκοΐα/κώφωση >90 dB HL

Η δυνατότητα ομιλίας αποκλείεται πλήρως. Στη σημερινή ωστόσο εποχή με τις εκπληκτικές και προσιτές δυνατότητες έγκαιρης διάγνωσης, καθώς και με τη συμβολή της σύγχρονης τεχνολογίας δεν επιτρέπεται να υπάρχουν παιδιά, που δεν αντιμετωπίζονται έγκαιρα.

1. 3. Βασικά προβλήματα που συνεπάγεται η απώλεια ακοής

Υπάρχει η γενική εντύπωση ότι τα άτομα με πρόβλημα ακοής απλώς δεν μπορούν να ακούσουν ήχους σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, αλλά το πρόβλημα είναι πολύ πιο πολύπλοκο. Επιγραμματικά, υπάρχουν τέσσερα βασικά προβλήματα που συνεπάγεται η απώλεια ακοής:

1. Οι απαλοί ήχοι (τα σύμφωνα κυρίως) όπως το /σ/ και το /π/ δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτοί.
2. Δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτά συγκεκριμένα μέρη ήχων, γεγονός που σημαίνει ότι υπάρχει παρανόηση ήχων και λέξεων.
3. Είναι δύσκολο να γίνει διάκριση των ήχων και, κατά συνέπεια, οι ήχοι δεν ακούγονται καλά και υπάρχει παρανόηση λέξεων.
4. Είναι δύσκολο να γίνει διάκριση ήχων με αποτέλεσμα οι ήχοι να μπερδεύονται με ήχους του περιβάλλοντος.
5. Υπάρχει μια ανισοκατανομή της ακοής με αποτέλεσμα οι απαλοί ήχοι να μην ακούγονται, ενώ οι δυνατοί ήχοι να μη γίνονται ανεκτοί.

Κάποια άτομα μπορούν να βοηθηθούν από ακουστικά βαρηκοΐας ή άλλες συσκευές ενίσχυσης ήχου. Τα άτομα με ήπιου βαθμού απώλεια ακοής ενδέχεται να είναι σε θέση να συμμετάσχουν σε συζητήσεις με ένα ή περισσότερα άτομα, με μικρού βαθμού υποβοήθηση. Τα άτομα με υψηλότερου βαθμού απώλεια ακοής συνήθως αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση προφορικού λόγου από απόσταση που ξεπερνά τα λίγα μέτρα και ενδέχεται να μην είναι σε θέση να παρακολουθούν ομαδικές συζητήσεις ακόμα και με τη βοήθεια ακουστικών και κατά συνέπεια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

χρησιμοποιούν άλλους τρόπους κατανόησης προφορικού λόγου, δηλαδή, χειλανάγνωση ή νοηματική.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις νομικές προβλέψεις στην Ελλάδα «ως πρώτη γλώσσα των κωφών και βαρήκων μαθητών αναγνωρίζεται η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και ως δεύτερη γλώσσα τους η Νέα Ελληνική, η οποία προσλαμβάνεται και εκφέρεται με τη γραπτή της μορφή, ενώ η προφορική της αντίληψη και έκφραση αποτελεί πρόσθετη κοινωνική επιλογή των κωφών μαθητών. Η Ελληνική Νοηματική και η Νέα Ελληνική Γλώσσα αναγνωρίζονται ως ισότιμες μεταξύ τους, οπότε και η ενδεδειγμένη γλωσσική παιδαγωγική προσέγγιση είναι η δίγλωσση εκπαίδευση.» (Νόμος 3699, ΦΕΚ 199/2-10-2008, άρθρο 7). Από τα παραπάνω είναι προφανές ότι τα άτομα με σοβαρά προβλήματα ακοής στηρίζονται κυρίως ή και αποκλειστικά στην όραση τους για πληροφορίες.

Συνοπτικός πίνακας με τα μέτρα αντιμετώπισης ανάλογα με το βαθμό βαρηκοΐας

ΑΠΩΛΕΙΑ	ΒΑΘΜΟΣ ΒΑΡΗΚΟΪΑΣ	ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
16 – 30 db	Ήπια βαρηκοΐα	Ακουστικό βοήθημα Ακουστική εκπαίδευση Εκπαίδευση λόγου Χειρουργείο
30 – 50 db	Μέτρια βαρηκοΐα	Ακουστικό βοήθημα Ακουστική εκπαίδευση Εκπαίδευση λόγου Χειρουργείο Σκέψη για εγγραφή σε ειδικό σχολείο
50 – 70 db	Σοβαρή βαρηκοΐα	Ακουστικό βοήθημα Ακουστική εκπαίδευση Εκπαίδευση λόγου Χειρουργείο Εγγραφή σε ειδικό σχολείο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2. Βασικές προβλέψεις για την εκπαίδευση κωφών/βαρήκων υποψήφιων

2.1. Οι Επικοινωνιακές Ανάγκες των Κωφών και Βαρήκων Μαθητών

Η ενημέρωση για τις δυνατότητες και τις επικοινωνιακές ανάγκες των κωφών και βαρήκων μαθητών θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, ώστε να αναπτυχθούν οι μεταξύ τους σχέσεις και να υπάρξει πραγματική επικοινωνία στην τάξη και στο σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι ευαισθητοποιημένοι και να δείχνουν βαθιά κατανόηση για τις ιδιαιτερότητες του κωφού και βαρήκοου μαθητή, χωρίς όμως να είναι προστατευτικοί και να μειώνουν την αξιοπρέπειά του.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να γνωρίζει ότι, για να μπορεί ο κωφός/βαρήκοος μαθητής να παρακολουθεί το μάθημα χωρίς δυσκολία στην τάξη, θα πρέπει να κάθεται σε σημείο ώστε να:

- έχει το φως πίσω του, γιατί είναι δύσκολο να διαβάσει τα χείλη ή να παρακολουθήσει κάτι, όταν κοιτάζει προς το φως.
- έχει το καλύτερο ως προς την ακοή αυτί προς την πλευρά που στέκεται ο δάσκαλος και όχι προς τον τοίχο.
- κάθεται με κάποιο συμμαθητή του, ο οποίος μπορεί να τον βοηθήσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος, να του δείξει σε ποιο σημείο του βιβλίου βρίσκονται, ποιες ασκήσεις έχουν, να του κρατάει σημειώσεις κτλ.

Τέλος, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει όταν μιλάει να στέκεται όσο το δυνατόν πιο κοντά στον κωφό-βαρήκοο μαθητή (0,5-1,5 μέτρο) και το πρόσωπό του να φωτίζεται αρκετά. Έτσι μόνο θα μπορεί ο μαθητής να τον παρακολουθεί στα χείλη.

Ακόμα μπορεί να δώσει οδηγίες στους μαθητές της τάξης του κωφού μαθητή για το πώς μπορεί να επικοινωνούν με τον κωφό και βαρήκοο συμμαθητή τους. Για παράδειγμα, μπορούν να επισημάνουν ότι, όταν μιλούν με τον κωφό/βαρήκοο συμμαθητή τους, θα πρέπει:

- να στέκονται ή να κάθονται σε κοντινή απόσταση.
- να κοιτάζουν τον κωφό συμμαθητή τους οποτεδήποτε μιλούν.
- να υπάρχει φως στο πρόσωπο του ομιλητή.
- να μη στέκονται μπροστά από το παράθυρο καθώς μιλούν, γιατί γίνεται σκοτεινό το πρόσωπό τους.
- να μην κουνιούνται όταν μιλούν.
- να μην καλύπτουν το στόμα τους με τα χέρια τους, να μην τρώνε όταν μιλούν, να μη μασούν τσίχλα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- να μιλούν αργά και καθαρά χρησιμοποιώντας μικρές προτάσεις.
- να μη μουρμουρίζουν, να μη μιλούν πολύ σιγά και να μη φωνάζουν.
- όταν αλλάζουν θέμα να ενημερώνουν προηγουμένως τον κωφό και βαρήκοο συμμαθητή τους.
- να φροντίζουν να υπάρχει ησυχία στο χώρο επικοινωνίας.
- να μάθουν μερικά νοήματα.

Για να εξασφαλισθεί επιτυχής επικοινωνία στην τάξη σε ατομική ή ομαδική βάση, ο εκπαιδευτικός καλό είναι να ακολουθήσει τις παρακάτω υποδείξεις:

- Πριν αρχίσουμε να μιλάμε τραβάμε την προσοχή του μαθητή με ένα απαλό άγγιγμα ή με ένα νόημα και κρατάμε συνεχώς οπτική επαφή μαζί του.
- Συχνά φροντίζουμε να βεβαιωνόμαστε ότι ο κωφός μαθητής μάς παρακολουθεί.
- Μιλάμε φυσικά και καθαρά.
- Οι σπουδαστές με προβλήματα ακοής στηρίζονται στην όρασή τους για πληροφορίες. Η επικοινωνία θα είναι πρώτιστα οπτική, με χρήση ανάγνωσης, χειλεανάγνωσης ή νοηματικής γλώσσας¹. Επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει παγκόσμια νοηματική γλώσσα, ούτε ακόμα και σε χώρες που έχουν γλώσσες με κοινές ρίζες.
- Ο μαθητής πρέπει να βλέπει το πρόσωπό μας. Στη χειλεανάγνωση μόνο 3 από τις 10 λέξεις είναι ορατές στα χείλια. Όταν μιλάμε, δε γυρίζουμε το πρόσωπό μας και δεν καλύπτουμε το στόμα μας. Επίσης, πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι κάποια χαρακτηριστικά όπως μουστάκι, γένια κτλ. εμποδίζουν τον μαθητή να βλέπει το στόμα.
- Διευκολύνουμε τη χειλεανάγνωση, όταν το πρόσωπό μας φωτίζεται. Όταν μιλάμε στεκόμαστε μπροστά σε παράθυρο ή σε κάποια φωτεινή πηγή. Ανάβουμε το φως της τάξης, όταν είναι σκοτεινά.
- Χρησιμοποιούμε χειρονομίες και εκφράσεις προσώπου, για να διευκολύνουμε την επικοινωνία.
- Εάν υπάρχει ένας γνώστης της νοηματικής γλώσσας (διερμηνέας) που συνεργάζεται με ένα κωφό πρόσωπο, εσείς πρέπει να στρέψετε προς και να μιλάτε πάντα στο κωφό πρόσωπο.

¹ (βλ. <http://gr.ettad.eu/Understanding%20Disability%20-%20guide%20to%20good%20practice.pdf>)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Εξετάστε ποια είναι η καλύτερη θέση για έναν διερμηνέα, για να σταθεί ή να καθίσει, έτσι ώστε να μην αποσπά την προσοχή από την υπόλοιπη ομάδα. Συζητήστε το με τον σπουδαστή.
- Μερικοί σπουδαστές μπορεί να χρειαστεί να μαγνητοφωνήσουν τη διδασκαλία, άλλοι να χρειαστούν κάποιον να κρατά σημειώσεις ή έναν διερμηνέα. Βρείτε χρόνο για έναν διερμηνέα και ενημερωθείτε για τις καθυστερήσεις των μεταφράσεων, π.χ. κατά τη διάρκεια των ερωτήσεων φροντίστε να δίνεται ο κατάλληλος χρόνος στον κωφό σπουδαστή να απαντήσει. Επιτρέψτε μικρά διαλείμματα κατά τη διάρκεια πολύωρων μαθημάτων, για να ξεκουραστεί ο διερμηνέας - η μετάφραση είναι κουραστική.
- Στη διερμηνεία του λόγου στη νοηματική με τη μεσολάβηση του διερμηνέα στην τάξη, αντιμετωπίζουμε προβλήματα, όπως το ότι ο διερμηνέας πρέπει να είναι παρών στην τάξη καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος. Αυτό το πρόβλημα όμως μπορεί να λυθεί αν αντί της διερμηνείας χρησιμοποιηθεί υποτιτλισμός των διαλέξεων μέσω υπολογιστή κατά την ώρα του μαθήματος. Κατά την παρακολούθηση της διάλεξης του μαθήματος ο κωφός μαθητής θα πρέπει να έχει στην κατοχή του έναν φορητό υπολογιστή με κάμερα. Ο διερμηνέας μπορεί να βρίσκεται οπουδήποτε και να παρακολουθεί τη διάλεξη από την κάμερα που βρίσκεται στον υπολογιστή του φοιτητή και μέσω του δικού του υπολογιστή να βάζει υπότιτλους σ' αυτήν, με τη χρήση συλλαβικού πληκτρολογίου, λόγω εξοικονόμησης χρόνου στη γραφή. Έτσι θα μπορεί ο φοιτητής να παρακολουθεί τη διάλεξη, αλλά και ο διερμηνέας να βρίσκεται σε άλλη τοποθεσία μέσα σε ελάχιστο χρόνο (αφού θα μεταδίδεται το έργο του μέσω internet) ή να συνεχίζει με τις δικές του ασχολίες.
- Η ομαδική εργασία μπορεί να είναι δύσκολη για τους ανθρώπους που είναι κωφοί δεδομένου ότι δεν ξέρουν ποιος μιλά και άρα πού να προσέξουν, εκτός αν ένας διερμηνέας νοηματικής γλώσσας είναι παρών. Η περιφορά ενός μικροφώνου μπορεί να βοηθήσει, αλλά και οι σπουδαστές πρέπει να βοηθήσουν κάνοντας μια χειρονομία, όταν μιλούν.
- Ελέγχουμε την κατανόηση των οδηγιών που δίνουμε ή του περιεχομένου του μαθήματος με ανοιχτές ερωτήσεις στον μαθητή (π.χ., πες μου τι έκανε ο σκύλος κτλ.). Αυτό αποτρέπει τον μαθητή από το να κουνάει απλώς το κεφάλι του και να απαντάει με ένα «Ναι» ή «όχι», πράγμα που άλλωστε δεν βοηθάει τον δάσκαλο να αξιολογήσει τι ακριβώς έχει καταλάβει ο μαθητής.
- Επαναλαμβάνουμε κάτι που δεν κατάλαβε ο μαθητής με διαφορετικές λέξεις και φράσεις και όχι με τον ίδιο τρόπο. Χρησιμοποιούμε και γραπτό λόγο, αν χρειαστεί.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Δίνουμε στο μαθητή ένα σχέδιο του προγράμματος των εργασιών της ημέρας και σιγουρευόμαστε ότι γνωρίζει τι εργασία έχει για το σπίτι.
- Δείχνουμε στον μαθητή ποιος μιλάει κάθε φορά ώστε να τον παρακολουθεί. Θυμίζουμε στους μαθητές να κοιτάζουν τον κωφό μαθητή, όταν μιλάνε.
- Γνωστοποιούμε από την αρχή το θέμα συζήτησης, επαναλαμβάνουμε τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις των άλλων μαθητών και συνοψίζουμε τη συζήτηση.
- Φροντίζουμε ώστε να μιλά ένας κάθε φορά στην τάξη και όχι όλοι μαζί ταυτόχρονα.
- Δίνουμε το νέο λεξιλόγιο εκ των προτέρων (ή το γράφουμε στον πίνακα ή σε κάποιο χαρτί) και μετά παρουσιάζουμε το μάθημα.
- Δεν μιλάμε, καθώς περιφερόμαστε στην τάξη ή όταν γράφουμε στον πίνακα.
- Το διαφανοσκόπιο είναι πολύ χρήσιμο και αποτελεσματικό εποπτικό μέσο. Οι φωτοτυπίες, ή η ανάγνωση από πίνακες και διαγράμματα επίσης βοηθούν.
- Επαναλαμβάνουμε κάθε ανακοίνωση που γίνεται μέσα στην τάξη. Γράφουμε οδηγίες ή πληροφορίες στον πίνακα, όπως π.χ. λεξιλόγιο, ανακοινώσεις, το σχέδιο μαθήματος, λέξεις-κλειδιά ή βοηθητικές φράσεις, για να διευκολύνουμε την επικοινωνία.
- Φροντίζουμε ο κωφός/βαρήκοος μαθητής να συμμετέχει ενεργά στο μάθημα.
- Αναθέτουμε σε ένα μαθητή να κρατάει σημειώσεις και για τον κωφό μαθητή, καθώς αυτό βοηθά τον κωφό και βαρήκοο μαθητή να παρακολουθήσει τη συζήτηση, γιατί δεν μπορεί να γράφει και να κοιτάζει ταυτόχρονα τον ομιλητή.
- Όταν στην τάξη γίνεται ανάγνωση δυνατά, ο κωφός/βαρήκοος μαθητής διαβάζει σιωπηλά.
- Όταν θέλουμε να δείξουμε βίντεο στην τάξη το οποίο δεν έχει υπότιτλους δίνουμε στον κωφό/βαρήκοο μαθητή μια περίληψη με το θέμα, ώστε να μπορέσει να το παρακολουθήσει.

2.2. Τροποποίηση Φυσικού Περιβάλλοντος Αίθουσας

Οι εκπαιδευτικοί, μπορούν να τροποποιήσουν το περιβάλλον της τάξης ώστε να διευκολύνουν τον κωφό/βαρήκοο μαθητή αλλά και τους ίδιους κατά τη διδασκαλία. Για παράδειγμα, η διάταξη των θρανίων σε ημικύκλιο διευκολύνει τον κωφό και βαρήκοο μαθητή να έχει οπτική επαφή με όλους τους συμμαθητές του και με τον εκπαιδευτικό. Σε περίπτωση που η διάταξη των θρανίων δεν μπορεί να αλλάξει και η τάξη έχει την παραδοσιακή μορφή, τότε ο μαθητής θα πρέπει να κάθεται κοντά στον δάσκαλο(στο δεύτερο θρανίο κατά προτίμηση) και σε σημείο που να μπορεί εύκολα να γυρίζει την πλάτη του, ώστε να παρακολουθεί τους άλλους μαθητές, όταν μιλούν (μια περιστρεφόμενη καρέκλα για τον μαθητή διευκολύνει πολύ).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2.3. Περιορισμός των Θορύβων στην Τάξη

Το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν στο σχολείο οι κωφοί και βαρήκοοι μαθητές (που φορούν ακουστικά βαρηκοΐας) είναι ο θόρυβος. Για τον λόγο αυτό καλό θα ήταν να γίνουν κάποιες προσαρμογές στον χώρο της τάξης και του σχολείου, για να μειωθούν οι θόρυβοι και να βελτιωθεί η ακουστική των τάξεων.

Γενικά η θέση του κωφού-βαρήκοου μαθητή θα πρέπει να είναι μακριά από πηγές θορύβου (π.χ. κίνηση στο δρόμο, θόρυβος προερχόμενος από γήπεδα, αίθουσες μουσικής, αυλή του σχολείου, κτλ). Ο δάσκαλος θα πρέπει να κλείνει τα παράθυρα και τις πόρτες κατά την ώρα της διδασκαλίας. Ακόμα θα πρέπει να προσέχει ώστε να μην υπάρχει πολύς θόρυβος στην τάξη από τις ομιλίες των μαθητών και τις μετακινήσεις των καρεκλών και των θρανίων.

Οι τάξεις με χαμηλό ταβάνι, η τοποθέτηση ηχομονωτικού υλικού (π.χ. φελιζόλ) στους τοίχους ακόμα και οι πίνακες ανακοινώσεων, οι μοκέτες ή τα χαλιά στο δάπεδο και οι χοντρές κουρτίνες στα παράθυρα δημιουργούν κατάλληλο ηχομονωτικό περιβάλλον για τους κωφούς και βαρήκοους μαθητές. Επίσης, η τοποθέτηση κάτω από τις καρέκλες και τα τραπέζια ειδικών υλικών (ελαστικά ή πλαστικά αυτοκόλλητα) μειώνει τον θόρυβο και βελτιώνει την ακουστική στην τάξη.

Γενικά η τάξη που έχει κωφούς- βαρήκοους μαθητές θα πρέπει να βρίσκεται στο πιο ήσυχο μέρος του σχολείου.

2.4. Υιοθέτηση Ευέλικτων Στρατηγικών Διδασκαλίας για την Ανάγνωση

Οι κωφοί-βαρήκοοι μαθητές έχουν πολλές φορές δυσκολίες στην κατανόηση λεξιλογίου, ιδιαίτερα όταν αυτό είναι άγνωστο. Η δυσκολία αυτή τους δημιουργεί προβλήματα στην ανάγνωση. Οι παρακάτω στρατηγικές διευκολύνουν τους κωφούς-βαρήκοους μαθητές ώστε να κατανοούν διάφορα κείμενα και να συμμετέχουν στο μάθημα όπως και οι υπόλοιποι συμμαθητές τους.

- Εξηγούμε τη σημασία των καινούριων λέξεων που παρουσιάζουμε στην τάξη.
- Χρησιμοποιούμε εικόνες που τυχόν υπάρχουν στο κείμενο, για να διευκολύνουμε την κατανόηση. Γενικά χρησιμοποιούμε αρκετό εποπτικό υλικό.
- Δημιουργούμε με τους μαθητές ατομικά λεξικά με τις άγνωστες λέξεις που συναντούν και με τον ορισμό τους. Τους παροτρύνουμε να χρησιμοποιούν τα λεξικά τους, όταν γράφουν κάποιο νέο κείμενο, π.χ. έκθεση.
- Διδάσκουμε τους μαθητές γνωστικές και γλωσσικές στρατηγικές που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν ένα κείμενο (προβλέψεις, συγκρίσεις, αντιθέσεις, αλληλουχίες, αναφορές κ.τ.λ).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Προετοιμάζουμε τους μαθητές πριν την ανάγνωση μιας ιστορίας ή άλλου κειμένου δουλεύοντας το λεξιλόγιο και τις κεντρικές έννοιες σε προηγούμενα μαθήματα.
- Όταν διαβάζουμε από τον πίνακα ή από βιβλίο δίνουμε λίγο περισσότερο χρόνο στον κωφό/βαρήκοο μαθητή, ώστε να ολοκληρώσει την ανάγνωση πριν αρχίσουν οι ερωτήσεις.
- Με τη βοήθεια των παιδιών της τάξης φτιάχνουμε περίληψη στον πίνακα με τα βασικά σημεία της ιστορίας που διαβάσαμε.
- Παρέχουμε ευκαιρίες στους μαθητές να μελετήσουν ένα θέμα μέσα από διαφορετικές πηγές και υλικό.
- Τους παροτρύνουμε να ψάξουν περισσότερο στη βιβλιοθήκη, σε άλλα βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, σε ηλεκτρονικές διευθύνσεις κ.τ.λ.
- Δίνουμε στο παιδί βιβλία σχετικά με το θέμα του μαθήματος, ώστε να μπορέσει στο σπίτι με τη βοήθεια των γονιών του να κάνει επαναλήψεις.
- Δραματοποιούμε ιστορίες στην τάξη.

2.5. Συνεργασία Σχολείου και Οικογένειας

Η ανάπτυξη και η υλοποίηση ενός επιτυχημένου εκπαιδευτικού προγράμματος για τη στήριξη των κωφών και βαρήκων μαθητών απαιτεί τη συνεργασία του σχολείου με την οικογένεια. Οι εκπαιδευτικοί παίζουν σημαντικό ρόλο στην ακαδημαϊκή πρόοδο, την αυτοεκτίμηση και την κοινωνική ένταξη των κωφών και βαρήκων μαθητών. Καθοριστικός είναι και ο ρόλος των γονιών, οι οποίοι θα πρέπει να είναι ενήμεροι για τους εκπαιδευτικούς στόχους και να εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ειδικότερα, για την επιτυχή ένταξη ενός κωφού βαρήκοου παιδιού σε ένα κοινό σχολείο απαιτείται συλλογική προσπάθεια από συγκεκριμένη ομάδα. Μέλη μιας τέτοιας ομάδας είναι συνήθως οι γονείς, ο δάσκαλος της τάξης και οι εκπαιδευτικοί του σχολείου που εμπλέκονται στη διαδικασία μάθησης του μαθητή (καθηγητές, διευθυντής κτλ.). Στην ομάδα αυτή μπορούν, επίσης, να συμμετέχουν ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής, ο λογοθεραπευτής (αν υπάρχει) και ο αρμόδιος σύμβουλος.

Στην πραγματικότητα, τα άτομα με προβλήματα ακοής πρέπει να αποφασίσουν ποιοι είναι οι στόχοι τους όσον αφορά την εκμάθηση ξένων γλωσσών: π.χ., εκμάθηση προφοράς, ομιλία-ανάγνωση ή ανάγνωση/ γραφή. Επιπλέον, πρέπει να συζητήσουν με τον καθηγητή τους τον τρόπο με το οποίο θα διεξαχθούν τα μαθήματα: π.χ. χρησιμοποιώντας τη φωνή, περιγράφοντας τα πάντα με το αλφάβητο το δακτύλων (finger-spelling), ή ανάμεικτη νοηματική γλώσσα και αλφάβητο δακτύλων, cued speech (οπτική αναπαράσταση ήχων).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.6. Συμβουλές για τη Διδασκαλία Βαρήκων μαθητών με τη βοήθεια οπτικο-ακουστικού υλικού

- Ο καθηγητής μπορεί να επωφεληθεί από μια ποικιλία βοηθητικών συσκευών ακρόασης (π.χ., ενισχυτές), για την παρακολούθηση ξένης τηλεόρασης ή ταινίες σε ξένες γλώσσες.
- Μπορεί να χρησιμοποιήσει περισσότερες δραστηριότητες ανάγνωσης/γραφής, όπως ακουστικές δραστηριότητες από κασέτα με μεταγραφή, ή με τη βοήθεια λογισμικού για εκμάθηση γλωσσών με την βοήθεια Η/Υ.
- Όποτε είναι δυνατόν, μπορούν να χρησιμοποιούνται βίντεο-κλιπ ή ταινίες που έχουν υπότιτλους σε ξένη γλώσσα.

Η απόφαση για υποτιτλισμό οπτικοακουστικού υλικού εκμάθησης γλωσσών συνεπάγεται και περαιτέρω αποφάσεις, για παράδειγμα:

- Θα πρέπει να δίνεται πλήρη μεταγραφή του κειμένου που ακούγεται σε μια ξένη γλώσσα ή απλώς το νόημα του;
- Θα πρέπει να προσφέρεται μεταγραφή στην ξένη γλώσσα, με ή χωρίς μετάφραση στη μητρική γλώσσα του μαθητή;
- Θα πρέπει να γίνονται διορθώσεις στα λάθη που γίνονται στην αυθεντική γλώσσα που ακούγεται όταν γίνει ο υποτιτλισμός ή ο υποτιτλισμός να παραμένει στην αρχική (ακόμα και γλωσσικά λανθασμένη) έκδοση της γλώσσας;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3. Ειδικές ρυθμίσεις για τις εξετάσεις πιστοποίησης ελληνομάθειας για υποψήφιους με μερική ή ολική απώλεια ακοής

Υπάρχουν διάφορες ειδικές ρυθμίσεις που μπορούν να βοηθήσουν τους βαρήκοους και κωφούς υποψήφιους κατά τη διάρκεια της εξέτασης πιστοποίησης ελληνομάθειας, οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα με τον βαθμό του προβλήματος. Οι ρυθμίσεις αυτές είναι οι εξής:

- **Εξοπλισμός/Προβλέψεις που δεν αλλάζουν το περιεχόμενο της εξέτασης (χρήση ακουστικών, αλλαγή θέσης του υποψήφιου, αύξηση έντασης)**

Εφόσον ο βαρήκοος υποψήφιος βρίσκεται σε κοινό χώρο με τους υπόλοιπους υποψήφιους, μπορεί να καθίσει σε σημείο που να βρίσκεται κοντά στο ηχείο.

Οι υποψήφιοι που κάνουν χρήση ακουστικών βαρηκοΐας πρέπει να ενημερώσουν σχετικά τους επιτηρητές πριν την έναρξη της εξέτασης.

Ειδικά σε περίπτωση υψηλού βαθμού κώφωσης η εξέταση μπορεί να διεξαχθεί σε ξεχωριστό χώρο όπου τα ηχεία θα είναι ρυθμισμένα σε υψηλότερη ένταση. Πριν την εξέταση θα πρέπει να προηγηθεί οπωσδήποτε δοκιμή για να διαπιστωθεί η επιθυμητή ένταση του ήχου.

Αντί για εξωτερικά ηχεία, ο υποψήφιος έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει ακουστικά κεφαλής. Στην περίπτωση αυτή, ο επιτηρητής θα πρέπει να μπορεί να ακούει και αυτός (από εξωτερικό ηχείο ή από δεύτερο ζευγάρι ακουστικά), για να ανταποκριθεί άμεσα σε τυχόν πρόβλημα που μπορεί να προκύψει κατά την αναπαραγωγή του ήχου.

- **Τροποποιήσεις στην εξέταση κατανόησης προφορικού λόγου**

Σε περιπτώσεις υψηλού βαθμού βαρηκοΐας ή κώφωσης ο υποψήφιος μπορεί να ζητήσει χειλεανάγνωση. Στην περίπτωση αυτή, ο επιτηρητής θα πρέπει να διαβάσει αργά και καθαρά το ηχογραφημένο κείμενο της κατανόησης προφορικού λόγου και οπωσδήποτε να κάνει συχνές παύσεις, για να δοθεί χρόνος στον υποψήφιο να κοιτάζει τα ερωτήματα και να σημειώνει τις απαντήσεις. Πριν τη διεξαγωγή της εξέτασης, θα πρέπει να γίνεται μια δοκιμή, για να ελέγχεται ο ρυθμός της ομιλίας του επιτηρητή

Υπενθυμίζεται ότι ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στη διδασκαλία κωφών/βαρήκων μαθητών. Συγκεκριμένα οι επιτηρητές που διαβάζουν το κείμενο κατανόησης προφορικού λόγου πρέπει να:

- στέκονται ή να κάθονται σε κοντινή απόσταση.
- να κοιτάζουν τον υποψήφιο.
- να υπάρχει φως στο πρόσωπό τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- να μη στέκονται μπροστά από το παράθυρο καθώς μιλούν, γιατί γίνεται σκοτεινό το πρόσωπό τους.
- να μην κουνιούνται, όταν μιλούν.
- να μην καλύπτουν το στόμα τους με τα χέρια τους (στη χειλεανάγνωση μόνο 3 από τις 10 λέξεις είναι ορατές στα χείλια)
- να μιλούν αργά και καθαρά.
- να μη μουρμουρίζουν, να μη μιλούν πολύ σιγά και να μη φωνάζουν.
- να φροντίζουν να υπάρχει ησυχία στο χώρο.
- τραβά την προσοχή του μαθητή με ένα απαλό άγγιγμα ή με ένα νόημα και να κρατά συνεχώς οπτική επαφή μαζί του.
- να βεβαιώνεται συχνά ότι ο κωφός/βαρήκοος υποψήφιος παρακολουθεί.
- χρησιμοποιεί χειρονομίες και εκφράσεις προσώπου, για να διευκολύνει την επικοινωνία.
- ελέγχει την κατανόηση των οδηγιών.

Κατόπιν αιτήματος του υποψήφιου μπορεί να χρησιμοποιηθεί διερμηνέας νοηματικής γλώσσας. Ολόκληρο το κείμενο της εξέτασης της κατανόησης προφορικού λόγου πρέπει να έχει δοθεί από πριν σε άτομο με πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής νοηματικής γλώσσας για προετοιμασία. Στην περίπτωση συζητήσεων μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων θα πρέπει να υπάρχουν δύο ή περισσότεροι διερμηνείς. Σε αντίθετη περίπτωση τα κείμενα θα πρέπει να είναι μονόλογοι. Βέβαια εκφράζουμε κάποιες επιφυλάξεις ως προς αυτόν τον τρόπο εξέτασης, καθώς η νοηματική είναι μια διαφορετική γλώσσα που εκφράζει τα νοήματα με άλλους τρόπους (δακτυλοσυλλαβισμό, χειρονομίες, κτλ.) και όχι φυσικά με τους ήχους και γενικά το φωνητικό σύστημα που χρησιμοποιούν οι ακούοντες.

• Τροποποιήσεις στην εξέταση παραγωγής προφορικού λόγου

Στην παραγωγή προφορικού λόγου οι υποψήφιοι συνήθως εξετάζονται σε ζευγάρια προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων στο πλαίσιο διαλόγου/παιχνιδιού ρόλων. Επειδή είναι δύσκολο ο υποψήφιος με πρόβλημα ακοής να κάνει χειλεανάγνωση του συνυποψήφιού του, που ενδεχομένως να έχει δυσκολίες στην εκφορά του λόγου, του δίνεται η δυνατότητα να εξεταστεί μόνος του. Τότε, ο εξεταστής αναλαμβάνει τον ρόλο του συνομιλητή και φροντίζει να μιλά αργά και καθαρά, κοιτάζοντας διαρκώς τον υποψήφιο (βλ. οδηγίες παραπάνω), ώστε ο τελευταίος να μπορεί να κάνει χειλεανάγνωση. Επίσης, δίνεται παραπάνω χρόνος στον υποψήφιο ώστε να μπορεί να διαβάσει τυχόν οδηγίες, να δει εικόνες κτλ. και στη συνέχεια να εκφράσει την άποψή του.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σε περίπτωση αδυναμίας του υποψήφιου να εκφραστεί προφορικά (κωφάλαλος υποψήφιος), μπορεί να δοθεί απαλλαγή από τη δεξιότητα αυτή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4. Απαιτήσεις διεξαγωγής εξετάσεων από απόσταση on-line για κωφούς / βαρήκοους (προσαρμογή των παραπάνω)

- **Εξέταση κατανόησης προφορικού λόγου**

Πρέπει να προβάλλεται βιντεοσκοπημένη ανάγνωση του κειμένου κατανόησης προφορικού λόγου σε κοντινό πλάνο προκειμένου ο υποψήφιος να μπορεί να κάνει χειλεανάγνωση. Προτείνεται, αντί για δύο φορές, το κείμενο να αναγιγνώσκεται τρεις φορές για καλύτερη κατανόηση. Επίσης, είναι απαραίτητο να δίνεται περισσότερος χρόνος στον υποψήφιο, για να διαβάσει τα ερωτήματα και να δώσει απαντήσεις (υπενθυμίζεται ότι ο υποψήφιος με σοβαρά προβλήματα ακοής δεν μπορεί να κάνει χειλεανάγνωση και να διαβάζει ερωτήματα/σημειώνει απαντήσεις ταυτόχρονα). Το άτομο που θα έχει βιντεοσκοπηθεί πρέπει να ακολουθεί τις οδηγίες που αναφέρονται στην προηγούμενη ενότητα.

Εναλλακτικά, μπορεί να προβάλλεται βιντεοσκοπημένη διερμηνεία του κειμένου στην ελληνική νοηματική γλώσσα (ΕΝΓ) εφόσον ο υποψήφιος τη γνωρίζει. Υπενθυμίζεται ότι δεν υπάρχει παγκόσμια νοηματική γλώσσα – ο υποψήφιος πρέπει να έχει μάθει/μαθαίνει την ΕΝΓ ως μια ξεχωριστή γλώσσα. Να σημειωθεί εδώ ότι η νοηματική είναι μια διαφορετική γλώσσα που εκφράζει τα νοήματα με άλλους τρόπους (δακτυλοσυλλαβισμό, χειρονομίες, κτλ.) και όχι φυσικά με τους ήχους και γενικά το φωνητικό σύστημα που χρησιμοποιούν οι ακούοντες.

Σε περίπτωση συζητήσεων μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων τα άτομα που βιντεοσκοπούνται πρέπει να κοιτάζουν κατά τα $\frac{3}{4}$ την κάμερα και κατά το $\frac{1}{4}$ το ένα το άλλο, έτσι ώστε ο υποψήφιος να μπορεί να διακρίνει τα χαρακτηριστικά τους.

Οι οδηγίες και τα ερωτήματα πρέπει να δίνονται οπτωσδήποτε όλα γραπτά, για να αποφεύγεται παρανόηση.

- **Εξέταση παραγωγής προφορικού λόγου**

Ο υποψήφιος εξετάζεται μόνος του μέσω υπολογιστή. Στην περίπτωση αυτή διαβάζει τα ερωτήματα που τίθενται και απαντά ανάλογα, ενώ η απάντησή του ηχογραφείται. Εναλλακτικά, η εξέταση μπορεί να διεξάγεται σε πραγματικό χρόνο με εξεταστή (μέσω Skype) που θα θέτει τα ερωτήματα πολύ καθαρά ακολουθώντας τους παραπάνω κανόνες και ο υποψήφιος θα απαντά, ενώ η απάντησή του θα ηχογραφείται.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

5. Συνοπτική αναφορά σε προβλέψεις άλλων εξεταστικών φορέων εξέτασης ξένων γλωσσών για υποψήφιους με μερική ή ολική απώλεια ακοής (όπως προκύπτει από τη συγκριτική παρουσίαση)

5.1. University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES)

- Κατανόηση προφορικού λόγου

Δίνεται η δυνατότητα για χειλεανάγνωση, εφόσον οι υποψήφιοι είναι εξοικειωμένοι με την τεχνική. Δίνεται περισσότερος χρόνος και γίνονται συχνά παύσεις. Δεν υπάρχει πρόβλεψη για χρήση νοηματικής.

- Παραγωγή προφορικού λόγου

Ο υποψήφιος μπορεί να ζητήσει να εξεταστεί χωρίς συνυποψήφιο, αλλά μόνο με τη βοήθεια του εξεταστή. Επίσης, του δίνεται η δυνατότητα να φέρει στην εξέταση κάποιο γνωστό του πρόσωπο (που δεν θα εξεταστεί) απλά για να διευκολυνθεί στη συνομιλία και να μπορεί να διαβάσει τα χείλη του πιο εύκολα.

Δίνεται περισσότερος χρόνος.

Σε περιπτώσεις σοβαρής απώλειας ακοής/αδυναμίας παραγωγής προφορικού λόγου, ο υποψήφιος μπορεί να ζητήσει απαλλαγή μόνο από μία δεξιότητα. Στην περίπτωση του IELTS δίνεται δυνατότητα απαλλαγής από δύο δεξιότητες.

5.2. ELI , University of Michigan

Οι υποψήφιοι μπορούν να εξεταστούν με ακουστικά ή να καθίσουν δίπλα στα ηχεία. Αν έχουν μεγάλη απώλεια ή ολική απώλεια ακοής και δεν μπορούν να ακούσουν ούτε με ακουστικά, είναι καλό να αποκλείονται από την κατανόηση προφορικού λόγου και να εξετάζονται πιο εκτενώς στην παραγωγή προφορικού λόγου.

Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε τις προβλέψεις ανάλογα με τον βαθμό απώλειας ακοής του υποψηφίου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εξεταστικές προβλέψεις ανάλογα με τον βαθμό απώλειας ακοής		
Βαθμός απώλειας ακοής	Ντεσιμπέλ	Εξεταστική πρόβλεψη
Κανονική ακοή (χωρίς απώλεια)	0-25	Καμία
Μικρός βαθμός απώλειας	26-40	Ο υποψήφιος κάθεται κοντά στο ηχείο
Ελαφρύς	41-55	Ο υποψήφιος κάθεται κοντά στο ηχείο
Μέτριος	56-70	Ο υποψήφιος χρησιμοποιεί ακουστικά ή τα προσωπικά του ακουστικά βοηθήματα
Βαρύς ως Ολικός	70 ή παραπάνω	Εξαίρεση από την κατανόηση προφορικού λόγου

5.3. Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας

Δίνεται η δυνατότητα μη συμμετοχής στη δεξιότητα στην οποία ο υποψήφιος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα. Αν χρειαστεί, μπορεί να υπάρχει βοηθός εξέτασης, ο οποίος ορίζεται να παρέχει την απαιτούμενη βοήθεια στους υποψηφίους με προβλήματα όρασης, ακοής, γραφής ή κινητικότητας.

5.4. Goethe Institut

Ανάλογα με το είδος και τον βαθμό της ειδικής ανάγκης οι απαιτούμενες αποκλίσεις καθορίζονται διαφορετικά για κάθε περίπτωση. Για τους υποψηφίους με προβλήματα ακοής και κωφοί ισχύουν τα παρακάτω:

(α) Για την ενότητα Ακουστική Κατανόηση Κειμένου

- Το σενάριο (ηχητικό αρχείο) είναι βιντεοσκοπημένο σε νοηματική γλώσσα.
- Ενδεχομένως υπάρχει διερμηνέας νοηματικής γλώσσας, ο οποίος ορίζεται και αμείβεται από τον υποψήφιο.
- Η ακρόαση κειμένου γίνεται σε υψηλή ένταση.

(β) Για τις εξετάσεις KDS/GDS και συγκεκριμένα κατά την Ορθογραφία

- Όλο το κείμενο της ορθογραφίας διαβάζεται μία με δύο φορές, ενδεχομένως πολύ αργά.
- Επαναλαμβάνονται οι επιμέρους προτάσεις τρεις με τέσσερις φορές και ενδεχομένως πιο αργά.
- Στο τέλος επαναλαμβάνεται όλο το κείμενο ως σύνολο, ενδεχομένως πολύ αργά.

Το Εξεταστικό Κέντρο εξετάζει την κάθε περίπτωση ξεχωριστά και φροντίζει ώστε η εξέταση να διεξαχθεί σύμφωνα με ειδικά εξατομικευμένο τρόπο (επιπλέον εξεταστής, ειδικός χώρος με ξεχωριστή επιπήρηση, τεχνικός εξοπλισμός ή κάτι αντίστοιχο). Το Εξεταστικό Κέντρο αναλαμβάνει τα έξοδα που προκύπτουν (εξαιρουμένου του διερμηνέα νοηματικής γλώσσας).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

5.5. Ινστιτούτο Cervantes

- Κατανόηση προφορικού λόγου

Αν ο υποψήφιος υποφέρει από μερική απώλεια ακοής μπορούν να εξασφαλιστούν οι συνθήκες για τη συμμετοχή του όπως η παροχή ακουστικών, η θέση δίπλα σε ηχείο και πάντα σε ξεχωριστή αίθουσα. Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος που δίνεται είναι ο ίδιος και υπάρχει πρόβλεψη για γλωσσικό βοηθό που επικουρεί και εποπτεύει τη διαδικασία.

Αν ο υποψήφιος έχει ολική απώλεια ακοής τότε μπορεί να συνεννοηθεί με τη διοίκηση για ένα γλωσσικό βοηθό που με χειλεανάγνωση θα του διαβάσει όλα τα μέρη της εξέτασης. Αν ζητηθεί, μπορεί ο βοηθός να διαβάσει μια φορά παραπάνω τα κείμενα (π.χ. αν είναι να ακουστούν 2 φορές, τότε 3 με χειλεανάγνωση).

- Παραγωγή προφορικού λόγου

Δίνεται μέχρι 33% παραπάνω χρόνος για την προφορική δοκιμασία. Έτσι μπορεί να γίνει αποτελεσματική ανάγνωση των θεμάτων και των ερωτήσεων με χειλεανάγνωση. Η χρήση της νοηματικής δεν επιτρέπεται.

Αν ο υποψήφιος δεν γνωρίζει χειλεανάγνωση και το πρόβλημά του είναι σοβαρό, τότε μπορεί αναλόγως να αιτηθεί την εξαίρεσή του από μια από τις δεξιότητες (είτε την ΚΠΛ είτε την ΠΠΛ).

Για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, © 2012

Στο πλαίσιο της Πράξης:

«ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι. Ν. Καζάζης